

ESTERHÁZY JÁNOS HŰSÉGE NEMZETÉHEZ ÖRÖK ÉRTÉK

gróf Esterházy János (1901 – 1957)

Esterházy János alakja kiemelkedő nemcsak magyar, hanem közép-európai mércével is. Politikusként is végtelen emberszeretetről tett tanúbizonyságot. Keresztény hite olyan elszántsággal és tisztességgel párosult, amely nemcsak azokban a nehéz időkben, de ma is ritkaságszámba megy. Sajnálatos, hogy szlovák részről továbbra is a megalázó „háborús bűnös” billogot sütik rá, miközben cselekedeteivel többszörösen igazolta a vád valótlanágát. Azzal, hogy végakarátának megfelelően szülőföldjén, Zóboralján kapott végső nyughelyet, emberi jóvátételt kapott, de politikusi, közszereplői megkövetése még várat magára.

A prágai nemzetgyűlésben az akkori csehszlovákiai magyar kisebbség érdekeit képviselte. 1936-ban a két magyar párt egyesülése után az Egységes Magyar Párt ügyvezető elnökeként Beneš kormányzati szerepet kínált pártjának. Esterházy emberi és politikusi kvalitásait jól jellemzi, hogy nem fogadta el a szépen csengő ajánlatot. Feltételül egyetlen dolgot szabott: előbb a kormány tegyen érdemi változtatásokat a kisebbségekkel szembeni politikájában, mert amíg ez be nem következik, addig ő nem adja nevét a csehszlovákiai magyarellenés politikához.

A korabeli Egységes Magyar Párt egyetlen képviselőjeként olyan értékek mentén küzdött, amelyek ma is alappillérei a Magyar Közösség Pártjának. Szerénytelenség lenne részemről, ha bármely ma élő szlovákiai magyar politikust a mártír

Esterházyhoz hasonlítható. Az általa képviselt hittel, elvhűséggel és kitartással azonosulni viszont nemcsak szükséges, de kötelesség is minden, a felvidéki magyar közösséget képviselni kívánó személy számára. Méltánytalanul kevés szó esik arról, milyen rendíthetetlen kötelességtudat hatotta át egész életét. A grófi cím sok mindenre feljogosította, olyan lehetőségek álltak előtte, amelyek sokakat megrészegítettek volna. Ő ehelyett saját nemzeti közössége boldogulását tekintette fő feladatának. Élete során sokszor került válaszút elé – 1919-ben, Csehszlovákia megalakulása után, majd az első bécsi döntéskor, s még életében annyiszor – választhatta volna a könnyebb utat: elmenni. Magyarországon rangjához, neveltetéséhez és intellektusához méltó élet várta, ő azonban mindannyiszor a szülőföldet, s vele a kisebbségi létet választotta.

Esterházy János nemcsak „*a magyar ügy*” szószólója volt. Védelmébe vette az üldözött szlovákiai szlovákokat, cseheket és zsidókat is. A szlovák parlamentben – szinte egyetlenként – élesen bírálta a fasiszta szlovák állam lépéseit, a koncentrációs táborok felállítását, az erőszakszervezetek működtetését. Felismerte és hirdette a közép-európai népek közös történeleméből fakadó egymásrataltságot. A faszmust zsigeri következetességgel utasította el. Emiatt üldöztetés volt osztályrésze a csehszlovákiai, szlovákiai, de a magyarországi szélsőségesek részéről is. A náci ideológiával szembeni nyílt kiállása miatt többször kényszerült bujkálni, de elveit nem adta fel.

1945-ben koholt vádak alapján letartóztatták, és a Szovjetunióba hurcolták, ahol halálos betegséget kapott. Időközben Pozsonyban a Csehszlovák Köztársaság felbomlásának és a faszizmus kiszolgálásának hazug vádjával halára ítélték. Miután hazatért „*kegyelemből*” a büntetést életfogytiglani börtönre változtatták. A mírovi politikai foglyok börtönében halt meg.

2017. szeptember 16. óta Esterházy János hamvai végre szülőföldjén nyugszanak. Az alsóbodoki Szent Kereszt Felmagasztalása kápolna és a hozzá tartozó Esterházy János Zarándokközpont fontos részét képezik annak a misszióknak, amely az Esterházy hagyaték megismertetését jelenti. Az emlékévknek köszönhetően sokan megismerhették Esterházy János életét és munkásságát. Ez évben megkezdte működését az Esterházy Akadémia, amely nemcsak nevében, de szellemiségében is a gróf méltó örököse lehet. Az alapítók és a jelentkezők közös felelőssége, hogy megfeleljenek e küldetésnek. Úgy vélem, az is fontos, hogy Esterházy János alakja és munkássága az iskolákban, akár a nemzeti történelem, akár a társadalomismeret keretében megjelenjen. A felvidéki magyar közélet kiemelkedő személyiségeként megérdemli, hogy a felnövekvő generációk is megismerkedjenek vele.

Esterházy János mélyen vallásos magatartásával és mártírságával az egyház tiszteltét is kivívta. Bízom benne, hogy kezdeményezett boldoggá avatása sikeres lesz.

Dr. Menyhárt József
adjunktus
Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem